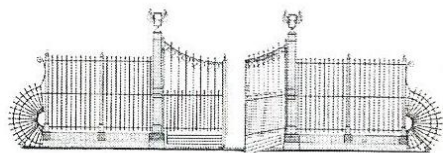

Jaargang 13 nr. 26 najaar 2012

Stichting Oude Begraafplaats Gouda

De Oude Begraafplaats is online!

Met trots kunnen we u mededelen dat de website van de Stichting Oude Begraafplaats Gouda op het internet staat. We zijn heel blij met het resultaat.

Onze dank gaat uit naar ontwerper Peterpaul Kloosterman en Pim Bolsterlee, die fungeerde als vraagbaak en er ook voor zal zorgen dat de site via Goudanet te benaderen is.

Veel dank zijn wij verschuldigd aan de Jac. Bezemer Stichting, die met haar financiële bijdrage dit alles mogelijk heeft gemaakt.

Naast allerlei informatie over onze stichting, bevat de site de mogelijkheid om te zoeken naar graven en personen op de begraafplaats. Het bestand bevat informatie over ruim 3000 graven en een veelvoud aan personen.

We danken dit overzicht aan de niet-aflatende inspanningen en toewijding van met name Koos en Wil Massar. Ze hebben ongelooflijk veel tijd gestoken in het minutieus onderzoeken van de zerken op de begraafplaats. Maar ook hebben ze de moeite genomen alle informatie te verifiëren in het Archief. Dit mag rustig modern monnikenwerk genoemd worden, waar we nu de vruchten van plukken.

We zullen proberen de site zoveel mogelijk van relevante berichten te voorzien en up-to-date te houden. Zo worden er regelmatig nieuwe vondsten over graven en mensen gedaan. Daarnaast is het de bedoeling dat we regelmatig nieuwe teksten het licht doen zien over de activiteiten en de geschiedenis van de begraafplaats, die u dan via een link kunt bekijken.

Het zou mooi zijn als deze nieuwe mogelijkheid mensen ertoe

aanspoort om gegevens over de begraafplaats en de graven met ons te delen. Zo kunnen we belangstellenden steeds beter van dienst zijn. U kunt hierover contact met ons opnemen via de site. Zodra we onder Goudanet zijn te vinden, is het mogelijk om al onze nieuwsbrieven van de afgelopen jaren te raadplegen. In het kielzog van al dit digitale geweld heeft, met dank aan Anneke Strootman, ook de nieuwsbrief een welkome facelift ondergaan. Kortom: heel veel nieuwe impulsen voor onze stichting!

We hopen van harte dat dit alles iedereen die het voortbestaan van de oude begraafplaats een warm hart toedraagt, ertoe brengt donateur te worden. Misschien inspireert het sommigen zelfs tot het verrichten van bestuurlijke en/of andere taken binnen de stichting. Alle vormen van participatie zijn welkom.

Het belangrijkste op dit moment is de naam van de site.

U kunt ons vinden op het internet onder:

www.oudebegraafplaatsgouda.nl

Namens de Stichting Oude Begraafplaats Gouda:

Ed van Rossum, *voorzitter*

Arie de Geus, *secretaris*

Even voorstellen

Het is niet geheel zonder risico een buurman te hebben die ergens voorzitter van is. En al helemaal niet als deze voorzitter Ed van Rossum heet en op zoek is naar een secretaris. Dan wordt het ronduit uitkijken geblazen.

Aan het begin van de afgelopen zomer maakte ik kennis met deze 'fatale' combinatie: voor ik het wist zat ik in juni ineens aan de vergadertafel in de Jeruzalemkapel. Om de sfeer eens te proeven, zoals dat heet. Uiteraard geheel vrijblijvend. Na vervolgens argeloos 'Interessant' te hebben geantwoord op de vraag 'En? Hoe vond je het?', was het zover: ik was secretaris.

De bovenstaande, enigszins versimpelde weergave zou de indruk kunnen wekken dat ik met list en bedrog en met het pistool op de borst ja gezegd heb. Maar dat is niet het geval. Het was een bewuste keus om toe te treden tot het bestuur van een buitengewoon sympathieke stichting.

Ooit dichte Lucebert de onsterfelijke regel, die met het jaar meer zeggingskracht blijkt te hebben: *Alles van waarde is weerloos*. Kleinoden als de Oude Begraafplaats in Gouda zouden vanzelfsprekend van hun plek onder de zon verzekerd moeten zijn. Uit respect voor het verleden, belangstelling voor de cultuur, liefde voor ons aller erfgoed – noem alle goede redenen maar op. Maar dat is, zo weten we allemaal, een illusie. De geschiedenis van de begraafplaats bewijst dit. Overal, in Nederland of waar ook ter wereld, moeten hakken in het zand worden gezet, konten tegen de

krib worden gegooid en pal worden gestaan om het waardevolle, dat bijna per definitie *niet* vanzelfsprekend is, te behouden voor deze en latere generaties.

Als kersverse secretaris van een gezelschap dat de belangen behartigt van een uniek monument, draag ik graag een bescheiden steentje bij om de waarschuwing van Lucebert serieus te nemen.

Arie de Geus

Secretaris Stichting Oude Begraafplaats

Korte mededelingen

In het legaat van burgemeester van Bergen IJzendoorn was als een van de voorwaarden opgenomen dat acht graven voor altijd zouden worden onderhouden door de gemeente Gouda. Van die acht graven zijn dit jaar de letters weer gezwart door de stichting.

Het bordje met UITGANG erop is opgeknaapt.

Om aan iedere hondenbezitter duidelijk te maken dat de begraaf-

plaats verboden terrein is voor honden, is er aan het kleine toegangshek een verbodsbord aangebracht door de stichting.

Aan de initiatiefgroep Goudse Oorlogsslachtoffers neemt de stichting ook deel. Ga naar www.goudanet.nl voor verdere informatie. Op de begraafplaats liggen nog 38 oorlogsslachtoffers.

De letterbordjes op het C-veld (alleen de enkele letters) zijn alle een plaats naar rechts verhuisd. Met open dagen waren de graven soms moeilijk te vinden bij de enkele letters op het C-veld, nu kloppen de rijen.

Nadat dat er verleden jaar door Evert Jan Halkus een workshop graftrommels opknappen (restaureren) was gegeven, is een aanzet gegeven door het opknappen van één graftrommel.

Onze hartelijke dank gaat uit naar twee personen.

Ten eerste naar Piet Streng (Cyclus) die ervoor gezorgd heeft dat de stichting een motor bladblazer en motorheggenschaar (beide afgeschreven maar goed werkende machines) kreeg. Hiermee ho-

pen wij het onderhoud op de begraafplaats beter te kunnen uitvoeren. Ten tweede naar Wim Vlaanderen (Terebinth) voor het schenken van een kuip met aluminium kettingen. Een aantal graven kunnen hierdoor weer compleet worden gemaakt.

Meneer F. Boegheim

In maart 2010 kwam ik voor het eerst in contact met meneer Boegheim, dat was op de begraafplaats. Hij vertelde dat zijn vrouw eind februari was overleden en gecremeerd. Hij was te weten gekomen dat het mogelijk was om haar as op de oude begraafplaats te verstrooien.

Fred Boegheim

In zijn verhaal kwamen op een bepaald moment zijn moeder en zusje ter sprake. Zij zijn negen dagen na elkaar overleden en beiden in één graf begraven. Zij waren respectievelijk 9 en 45 jaar oud. Meneer Boegheim was toen 17 jaar oud.

Hij wist niet meer precies waar het graf was. Ik ging in onze index zoeken naar de plaats van het graf maar kon het niet vinden. Omdat ik thuis meer gegevens had, heb ik zijn telefoonnummer gevraagd. Het lukte om het graf te vinden. De reden dat het niet in de index stond was simpel: op de steen stond geen namen; wel 'moeder en dochter'. De zerk was in tweeën gebroken en het voetstuk zat los. Ik heb de steen schoongemaakt, de delen weer aan elkaar gelijmd en het voetstuk vastgezet.

Toen ik meneer Boegheim opbelde en vertelde dat het graf was gevonden en waar, zei ik er niet bij dat het opgeknapt was.

De volgende zaterdag trof ik hem weer op de begraafplaats aan. Hij had het graf gevonden en was erg blij dat het zo netjes was gemaakt. Het was duidelijk te merken dat het hem goed deed.

In de weken daarna kwam ik hem vaak tegen. Soms was ik bij een graf bezig en dan stond hij ineens voor je. Een andere keer stond hij bij de plaats waar zijn vrouw verstrooid was of bij het graf van zijn moeder en zusje.

Vaak trof ik hem aan op het bankje tegenover het baarhuisje. Meneer Boegheim had veel behoefte om elke dag naar de begraafplaats te komen. Niet alleen voor zijn vrouw, maar ook voor zijn moeder en zusje. Hij had hen beiden, toen zij in 1948 overleden, nooit een plekje kunnen geven. Nadat de as van zijn vrouw was uitgestrooid en het graf terug gevonden was, is dat wel gelukt.

Het waren bijzondere ontmoetingen met hem op de begraafplaats. Op 17 juni van dit jaar is hij in alle rust heengegaan, in de hoop weer samen te zijn met zijn vrouw.

Zijn as is later bij de hare uitgestrooid.

Koos Massar

Een goede buur is beter dan...

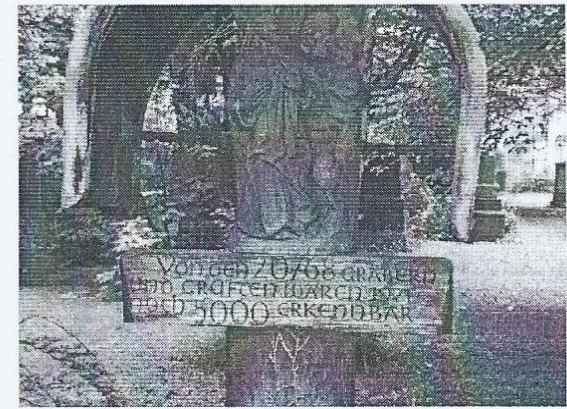
Begin februari vroeg Vincent Bogaart, sales manager Industrial Chemicals, of er een 1%-activiteit te organiseren was voor de twintig deelnemers aan de Industrial Chemicals sales meeting van 17 en 18 april in Gouda. Navraag bij zowel NL-Doet als Stichting Present uit Gouda wees uit dat de Stichting Oude Begraafplaats, verantwoordelijk voor de oude begraafplaats naast onsterrein, deze groep graag wilde ontvangen voor het nodige onderhoudswerk. Voorzien van werkhandschoenen, maar helaas ook met heel slecht weer, trokken de deelnemers naar onze stille burens om de hoek. Medewerkers van de Stichting deelden gereedschap uit om verschillende delen van het terrein van onkruid te ontdoen. Na enkele uren bleek het koude, natte weer toch spelbreker te zijn en werd men zelfs van koffie niet meer warm. De Stichting was echter heel blij met de inzet en als dank voor de inspanningen ontvingen alle deelnemers een boekje over de oude begraafplaats. Complimenten aan deze groep en grote waardering van onze burens, die zich aanbevolen houden voor dit soort praktische hulp.

Uit: *Kaaslicht* 64-2, juni 2012

(Artikel van Trudy van Diest, getiteld: '1% bij de burens')

Alte Südlicher Friedhoff München

Er gaat geen vakantie voorbij of je komt wel ergens een begraafplaats tegen. Het zit in je genen, je kunt de verleiding niet weerstaan en loopt de begraafplaats op. Het mooie is dat elke begraafplaats zijn eigen charme heeft. Zo ook deze in München. Verborgen in een woonwijk, is het een oase van rust in de grote stad. De begraafplaats is goed onderhouden. Er staan veel monumentale grafstenen, veelal uitbundig in de ornamenten, waaruit de katholieke achtergrond spreekt. Je ziet er veel engelen, Christuscorpussen, Mariabeelden etc.

Van de 20768 graven zijn er in 1971 nog 5000 herkenbaar

Als je de begraafplaats betreedt staat bij de ingang een kleine kapel. Je ziet onmiddellijk hoe de indeling is. Drie hoofdlanen, waarvan de middelste op de kapel gericht is. De begraafplaats is in 1563 met Pasen ingewijd. In de toenmalige situatie bevond deze zich buiten de poort. De aanleiding voor

de inrichting was dat de begraafplaats in de stad overvol raakte tijdens een pestepidemie.

Eind 19e eeuw, na vele aanpassingen van met namen de gebouwen, werd het mode als bekende Münchenaar je hier te laten begraven. In 1830 is de oorspronkelijke begraafplaats uitgebreid en voorzien van een 'Sarkophagartigen Grundriss mit Arkaden', een lijkenhuis en een ontvangstruimte. In 1844 vond een nieuwe uitbreiding plaats en ging men verder met begraven aan de andere kant van de Kapuzinerstrasse. Er loopt nu een openbare weg dwars over de begraafplaats. Tijdens WO II hebben grote verwoestingen plaatsgevonden. Na de oorlog is er heel veel gerestaureerd. Het geheel wordt goed onderhouden en is zeker de moeite van een bezoek waard.

Ed van Rossum

Whitby Yorkshire Engeland

Soms kom je onverwacht op de prachtigste plekjes die er zijn. Zo'n plek is het vissersplaatsje Whitby aan de Noordzeekust van Yorkshire in Noordoost Engeland. Een toeristisch stadje van 13.500 inwoners. De eerste bewoners vestigden zich daar rond 656, een jaar later werd al gestart met de bouw van een abdij gewijd aan St Hilda en Caedmon. De abdij is gebouwd op een klif en torent hoog boven het plaatsje uit. Oorspronkelijk

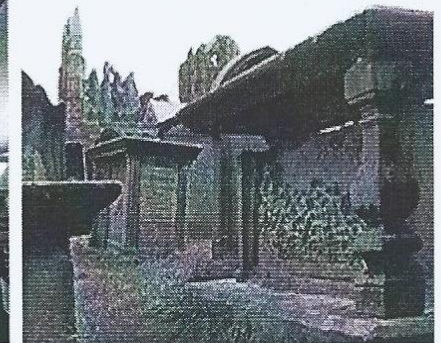

St Mary's chapel en het kerkhof

was het een gemengd mannen- en vrouwenklooster. In de tijd van de invallen van de Noormannen is de abdij regelmatig verwoest. Na 200 jaar als ruïne gestaan te hebben werd in 1078 begonnen met de herbouw. De huidige ruïne is het gevolg van de verwoesting gepleegd onder Hendrik VIII. Naast de ruïne van de abdij staat de kapel van St Mary's, die je kunt bereiken door een trap te nemen, de zogenaamde '199 church stairs'.

*18e eeuwse interieur van
St Mary's Chapel.*

*Tombes met op de achtergrond
de ruïne van de abdij.*

De kapel stamt uit 1100. In de loop der eeuwen is er verbouwd en aangebouwd. Het huidige interieur stamt uit de 18e eeuw. Oorspronkelijk was de kapel Rooms-Katholiek, na Hendrik VIII Anglicaans. De kerk is altijd open en elke dag te bezichtigen. Naast de kapel ligt een ommuurd kerkhof. Vanaf deze plek kijk je uit over de Noordzee. Het is dan ook niet vreemd dat je hier veel graven vindt van zeelui, vissers, reddingsbootbemanningen, mariniers en walvisvaarders. Zoals op elk Engels kerkhof geeft de aanblik een mysterieuze en vervallen indruk. Men is daar de opvatting toegedaan dat je na een teraardebestelling de elementen hun gang moet laten gaan.

Om op het kerkhof te komen moet je ook de 199 treden nemen. Om de dragers enigszins tegemoet te komen zijn er regelmatig plateaus gemaakt om even te kunnen rusten.

Als je er rondloopt, waan je je in andere tijden. Op de site 'Grave Monuments Photographs' vind je een bestand van 316 graven van dit kerkhof. Ook zijn er registers met daarin alle begraven personen.

Een bijzondere bijkomstigheid van dit kerkhof is, dat het beschreven staat in Bram Stokers boek *Dracula*. Hij heeft in Whitby aan deze roman gewerkt. Overal in het dorp vind je daar toeristische aanwijzingen voor.

Keltische zuil op het kerkhof met op de achtergrond Whitby.

Ed van Rossum

Brief van meneer Verstraten

Geachte heer Massar en andere vrijwilligers,

In de eerste plaats hartelijk dank voor de informatie die ik van jullie kreeg, om het graf van mijn jong overleden broertje Gerard Verstraten te vinden na \pm 70 jaar. Hierbij zend ik u ook de foto, gemaakt van een getekend portret (want foto's werden maar sporadisch gemaakt) door mijn schoonzoon. Ik ben niet zo handig met de computer, vandaar zo laat en per brief.

Als je, zoals ik, 76 bent geworden, vraag je je wel eens af hoe het hem zou zijn vergaan als hij was blijven leven. Ik wil graag een stukje van zijn korte leven beschrijven.

Mijn broertje is geboren op 10 december 1937 in Rotterdam en heeft zijn vader niet gekend; die is overleden 19 juli 1937. Ik moet hem 10 maanden hebben meegemaakt. Mijn moeder was getrouwd met een weduwnaar die al 4 oudere kinderen had en bleef dus met 6 kinderen achter, in crisis- en oorlogstijd. In 1943 heeft mijn moeder kennism gemaakt met de heer Brenkman mijn latere stiefvader. Ook hij was weduwnaar en had één dochter, woonde in Gouda in de Vorstmanstraat naast de families IJsselstein en Duivendijk. Wij gingen bij hem wonen, ze trouwden in het stadhuis en gaven een feestje, in een gebouw op de Varkenmarkt.

In 1944 werd mijn broertje ziek; difterie werd vastgesteld, hij werd opgenomen in het Van Itersonziekenhuis in quarantaine. Ik kon niet meer bij hem, alleen achter glas. Een besmetting waar geen kind meer aan overlijdt, er was wel een medicijn voor, maar dat werd hem onthouden, hij overleed 3 mei 1944. Een triest gebeuren, vooral voor mijn moeder die al zo veel had meegemaakt. Ze heeft later nog 3 kinderen gekregen, en is verhuisd naar Schiedam.

Hopelijk kunt u de foto bevestigen op de steen zodat het graf weer een gezicht krijgt.

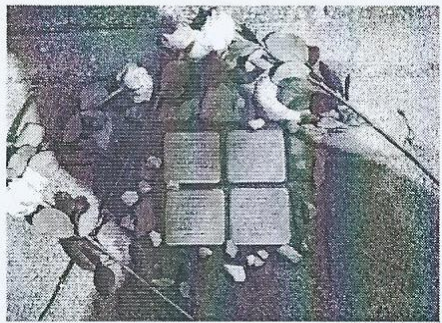
Hartelijke groeten,
Fam. Verstraten

Stolpersteine

Voor de Goudse joodse oorlogsslachtoffers, die nooit de laatste eer en een graf hebben gehad, zijn vorig jaar de eerste 7 zgn. Stolpersteine, betonnen gedenksteentjes van 10x10 cm. met een gegraveerd messing plaatje erop, voor de voormalige woningen van deze stadsgenoten in het trottoir geplaatst. In augustus van dit jaar zijn 72 stuks op diverse locaties aangebracht.

De gelden voor deze Stolpersteine worden via de Stichting Gouds Metaheerhuis bijeen gebracht.

Een steen kost € 120,- maar kleinere giften zijn via rekeningnummer 5898378 uiteraard ook welkom.

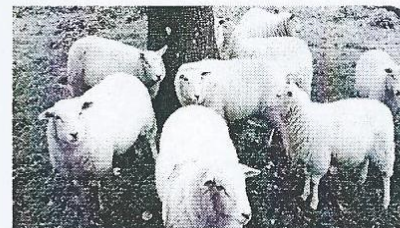
Info: stolpersteinegouda@gmail.com. of tel. 0182-522331.

Loet van Vreumingen

Schapen en bijen: miel de mort

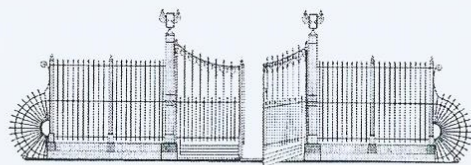
Op natuurbegraafplaatsen in Engeland gebeurt het al. Hier worden ze vooral in het openbare groen ingezet: schapen als grasmaaiers. Schapen 'in dienst van de gemeente' zijn er onder andere te vinden in Rotterdam, Nijmegen, Groningen. De natuur vaart er wel bij, en schapen kunnen dingen die maaimachines niet kunnen. Ze komen op plaatsen waar maaimachines niet bij kunnen. En behalve het gras kort houden zorgen ze ook voor een mooie, afwisselende vegetatie. Hun ontlasting (mest) zorgt ervoor dat diverse aantrekkelijke bloemen een kans krijgen. Misschien is deze maaimethode niet op elke begraafplaats toepasbaar. Op 'gewone' begraafplaatsen met 'reguliere' grafstenen kunnen grazende schapen problemen opleveren. Denk aan de boeketjes en grafbeplanting. Schapen zouden wel ingezet kunnen worden op kleinere begraafplaatsen rondom kerken. En op grotere begraafplaatsen die grasvelden hebben.

Steeds meer begraafplaatsen plaatsen bijenkasten. Het aantal

bijenvolken blijft afnemen, begraafplaatsen zijn ideale plekken om bijen onderdak te bieden. Er zijn onder andere begraafplaatsimkers in Leiden, Meppel, Leeuwarden, Baarn, Zwolle, Nieuwerkerk, Noordwijkerhout en Amsterdam. In Leiden heeft de beheerder een imker die elders weg moest een plek op de begraafplaats gegeven. Als dank ontvangt hij elk jaar enkele potten honing: *miel de mort*.

Uit: *ThemaTijdschrift Begraven* nr. 3, najaar 2012

Colofon

Voor reacties, op en aanmerkingen op deze nieuwsbrief,
maar ook voor verdere vragen, suggesties etc.

kunt u contact opnemen met ons secretariaat:

Arie de Geus

Spieringstraat 55

2801 ZH Gouda

email: info@oudebegraafplaatsgouda.nl

Donaties van minimaal € 12,- kunt u overmaken op:

gironummer 8033902

t.n.v. Stichting Oude Begraafplaats te Gouda

Voor vragen over asverstrooiing kunt u zich wenden tot
Begraafplaats/ crematorium IJsselhof

Yarden

Postbus 1086

2800 BB Gouda

tel. 0182 514391

Voor informatie over de graven kunt u zich richten tot

Koos Massar

Binnenkade 31

2806 AZ Gouda

tel. 0182 515034